

...ung ...
...us ...
...ke ...
...e ...
...ung ...
...te ...
...ach ...

...e ...
...ne ...
...er ...
...ell ...

...ona ...
...t ...
...u ...
...um ...
...um ...
...um ...
...um ...

...hab ...
...dem ...
...hen ...
...ab ...
...buch ...
...den ...
...de ...
...helm ...
...berg ...
...me ...

...t ...
...de ...
...m ...
...t ...
...t ...

...e ...
...d ...
...g ...
...h ...
...t ...
...t ...

Handwritten notes in a smaller, more compact script, possibly serving as a table of contents or a list of entries.

TOMUS XXXIV.
MISCELLANEOUM.

~~G.V.f.~~ EX BIBLIOTH.
NATIONIS HUNGAR.

VITEBERG.

V-45.

SIGNAT. MDCCCXIII.

6 bände:

DOCTRINÆ
DE MINISTERIO
VERBI ET SACRAMEN-
TORVM ANACEPHALÆOSIS:

DE QVA IN CHLBERRIMA ACADEMIA

VVitebergensi VIII. Octobr. συζήσις
instituetur:

Praside

VRBANO PIERIO D.

Et respondente

BERNHARDO FVLLENIO
VVestphalo.

VVITEBERGAE,
EX OFFICINA CRATONIANA
ANNO M. D. XCI.

DE MINISTERIO
VERBI ET SA-
CRAMENTORVM.

I.

Nicum est Iesu Christi redemptoris nostri, & eius beneficiorum apprehendendi instrumentum, nempe fides. *Eph. 3. 17. Ioh. 3. 36. Act. 26. 18.*

II.

Hæc verò non est omnium *2. Thes. 3. 2.* sed effectum & donum Dei est, *Ioh. 6. 29. Eph. 2. 8. à Sp: Sancto intra animos nostros creatum & excitatum. 1. Cor. 12. 9. 11. 2. Cor. 4. 13.*

III.

Et quidem ordinariè per ordinaria media, verbi nimirum & Sacramentorum ministerium à Christo institutum. *Math. 28. 19. 20. Marc. 16. 15. 16.*

IV.

Sicut enim per verbi prædicationem, auscultationem, lectionem & meditationem Sp. Sanctus fidem in nobis accendit: ita eandem per usum Sacramentorum alit, fovet, obsignat & confirmat.

V.

Inde Euangelium ministerium Spiritus *2. Cor. 3. 3.* potentiaq; Dei ad salutem cuiusvis credenti, *Rom. 1. 16.* & fides ex auditu esse dicitur, *Rom. 10. 17.* & Sacramenta sigilla iustitiæ fidei appellantur. *Rom. 4. 11.*

VI.

Utrisque *2. Cor. 13. 14.* utimur, dum auditu verbum Dei percipimus, Sacramenta verò aliis externis sensibus reverenter tramus & usurpamus.

VII

VII.

At Sp. Sanctus est, qui est ^{et} uerbum Dei nobis suggerit, Ioh. 15. 26. & nos unctiōe sua ⁱⁿ doctrinā efficit Esa. 54. 13. Ioh. 6. 45. & 1. Ioh. 2. 27. quiq; virtute sua nos regenerat, & spiritali alimonia vivificat. Ioh. 3. 5. & 6. 61.

VIII.

Neg enim externa verbi prædicatio & Sacramentorum tractatio ad fidem excitandam & obfirmandam sufficerent, nisi Sp. Sanctus his suæ gratiæ instrumentis ad intimas usq; mentis partes penetraret Heb. 4. 12. hoc est, nisi per sermonem Dei vivi nos regerent 1. Pet. 1. 23. cor aperiret Act. 16. 14. & mentis nostræ oculos ad cognoscendum mysterium salutis in Christo dirigeret Ephe. 1. 18. 19. nostramq; cum ipso communionem in cordibus nostris obfirmaret arg. Rom. 4. 11.

IX.

Ut rectè D. Lutherus scriptum reliquerit: Externum verbum sine interna operatione Sp. S. nullius esse efficacie: aquam & verbum absq; Sp. Sancto nihil operari: sed esse externa media & instrumenta per quæ Deus in nobis operatur.

X.

Non igitur efficacia Sp. Sancti in instrumenta illa transfunditur, ita ut vis salvifica in ipsis vocibus ac externis elementis resideat: sed omnis virtus & efficacia ab uno Dei spiritu promanat, 1. Cor. 2. 11. 1. Thes. 1. 5. qui dat, ut intelligamus quod sensus carnis pro stultitia habet 1. Cor. 2. 11. 12. 14. qui de adoptione & filiatione nostra animos nostros certos reddit, Rom. 8. 15. 16. qui deniq; vitam in nobis operatur Ro. 8. 11.

A 2

XI.

XI.

Quo sensu nec ulla efficacia ministris verbi, sed soli Deo tribuenda est, Marci 1. 8. 1. Cor. 3. 6. 7. qui efficit in nobis, & ut velimus, & ut efficiamus, pro gratuita sua benevolentia Philip. 2. 13.

XII.

Imò neq; ad media ipsa, neq; ad momentum temporis, quo verbum prædicatur & sacramenta administrantur, Sp. Sancti efficacia alligata est; sed utitur illis liberrimè, & sine omni Stoica necessitate, fidemq; efficit ubi & quando vult. Ioh. 3. 8.

XIII.

Ideo non omnes illuminantur & credunt, quotquot Eus angelium audiunt, & Sacramentis utuntur; sed ii tantum, quibus datum est nosse mysteria Dei Luc. 3. 10, & qui ad vitam æternam ordinati sunt. Act. 13. 48.

XIV.

Iis verò, qui pereunt, obiectum est Euangelium, ut quorum mentes Deus hujus seculi excæcavit, ne irradiet eos lumen Euangelii 2. Cor. 4. 3. 4.

XV.

His igitur bona fragrantia Christi est odor mortis ad mortem: illis verò odor vitæ ad vitam 2. Cor. 2. 15. 16.

XVI.

Nihil ergò salutare, externum ministerium efficit sine interna Sp. Sancti operatione. 1. Cor. 3. 5. 6. 7.

XVII.

Et tamen ita necessarium est, ut, propter ordinationem Dei, sine eo Sp. Sanctus ordinaria via in adultis efficax esse nolit.

XVIII

XVIII.

In his enim per media illa, mentem, voluntatem & cor
præparat, eosq; ad Iesum Christum per fidem recipiendum aptos
& idoneos reddit. Ioh. 1. 12. Gal. 3. 27. ut per ipsum sub Chri-
sto capite in unum corpus coagmententur. Eph. 1. 22. 23. &
4. 4. Col. 2. 19. 1. Cor. 12. 12. 13. Rom. 12. 5.

XIX.

Atq; ita suas sibi partes Sp. Sanctus retinet, id intus præstan-
do, quod foris per ministeriū externū denunciatur & obsignatur.

XX.

Nonnunquam tamen sine mediolorum istorum præsentem
usu (exerendo nimirum efficaciam suam per ea ipsa, quæ an-
tea à nobis audita & usurpata sunt) fidem excitat Act. 8. 30.
31. 36. 37: illudq; re ipsa præstat, quod ordinariè, quando vult,
cum illis & per illa solet, ut sæpe numero experientia docet.

XXI.

In infantibus etiam non semper & perpetuò media or-
dinaria Sp. Sanctus adhibet, Luc. 1. 15. sed etiam sine illis in-
clinationes & motus ad vitam æternam sufficientes, ratione
abdita & ineffabili, operatur, Ioh. 3. 8. Christoq; eos inserit 1.
Cor. 12. 13.

XXII.

Quamvis autem per utrumq; medium Sp. Sanctus or-
dinariè operatur, ut dictum est: unum tamen altero magis ne-
cessarium est arg. Rom. 1. 16. & 10. 17. Marc. 16. 16.

XXIII.

Potest. n. verbum esse absq; Sacramentis arg. Ro. 4. 10. Act.
10. 44. 48. Sacramenta verò absq; verbo non item. Mar. 16.
15. 16.

A 3

XXIV.

XXIV.

Verbi absq; sigillo etiam usus esse potest; sigilli verò sine verbo usus est nullus.

XXV.

Unde etiam fideles nullo unquam tempore Dei verbo carere potuerunt Esa. 59. 21. Sacramentis autem vel nondum institutis Gen. 17. vel ad tempus intermissis, Ios. 5. 5. 6. sine dispendio salutis caruerunt.

XXVI.

Nilominus tamen verbi divini auscultatio, lectio & meditatio, & usus Sacramentorum, modo simul haberi possunt, semper conjungi debent Marc. 16. 15. 16. 1. Cor. 11. 26.

XXVII.

Sin jungi nequeant, sufficit verbum absq; Sacramentis.

XXVIII.

Non enim privatio Sacramenti, sed contemptus damnat, ut Bernhardus ad Hugonem scripsit.

XXIX.

Hec autem Sp. Sancti per ministerium verbi & Sacramentorum efficacia, non tantum in novo, sed etiam in veteri Testamento sese exeruit. Act. 15. 11. Heb. 11. 2. Rom. 4. 11.

XXX.

Una enim fuit salutis doctrina à principio; sed modus dispensationis fuit diversus: quia πολυμερῶς & πολυτρόπως patefacta est Heb. 1. 1.

XXXI.

Finis etiam idem fuit, bonitatis scilicet Dei in salvandis

vandis, & iustitiae eius in damnandis illustratio Rom. 9. 22.
23. Et hi inexcusabiles reddantur Rom. 1. 20. illi vero ani-
marum suarum salutem seu vitam aeternam consequantur 1.
Pet. 1. 9. Iob. 3. 36.

XXXII.

Sacramentorum quoque veteris ac novi Testamenti una ac
eadem res est, nempe Christus 1. Cor. 10. 4.

XXXIII.

Is enim ante legem promissus Gen. 3. 15. & 22. 18.
sub lege adumbratus, Heb. 9 & 10. in plenitudine temporis
exhibitus est Gal. 4. 4.

XXXIV.

At in signis externis differentia est, ut suo loco & tem-
pore (quemadmodum etiam de modo & ordine quo fit
conversio per Spiritum Sanctum) Domino volente, fusius
explicabitur.

XXXV.

Reiicimus ergo omnium illorum errores, qui cum hac
doctrina pugnant, quales sunt :

- I. Enthusiatarum & Schuenckfeldianorum, qui spreto mini-
sterio raptus & afflatus singulares expectant.
- II. Pelagianorum, qui hominis arbitrio libertatem assentiendi
& applicandi se ad gratiam sine Sp. Sancti motu tribuunt.
- III. Pontificiorum, qui in fidei consideratione nudum ac simpli-
cem assensum ex noticia ortum quaerunt, praeterita animi securi-
tate & fiducia.
- IV. Libertinorum & Anabaptistarum nonnullorum, qui rege-
neratos dicunt non oportere sollicitos esse de libidine carnis refra-
nanda, sed spiritum ducem sequendum esse, sub cuius actione
nunquam aberretur.

V.

V. Eorum deniq, qui vel mediis à DEO ordinatis magicam vim adscribunt, & per sonum prolati Verbi substantias & vires insitas in novas & spirituales mutari dicunt, actumq, regenerandi aqua Baptismi tribuunt, & suis Verbis Diabolum adiurare & expellere conantur, sicuti faciunt nostri Exorcistæ: Vel absolutam Sacramentorum necessitatem ad salutem faciunt: Vel aliam salutis doctrinam in novo Testamento querunt, quam erat in veteri: Vel patribus veteris Testamenti nucleum ministerii surripiunt: Vel rem Sacramenti, aliam in veteris Testamenti Sacramentis fuisse dicunt, quam est in nostris.

F I N I S.

Umg. VI 45

ULB Halle 3
002 379 767

s. b.

WDA

DOCTRINÆ
DE MINISTERIO
VERBI ET SACRAMEN-
TORVM ANACEPHALÆOSIS:

DE QVA IN CHLEBERRIMA ACADEMIA

VVitebergensi VIII. Octobr. συζητησις
instituetur:

Praside

VRBANO PIERIO D.

Et respondente

BERNHARDO FVLLENIO

VWestphalo.

VVITEBERGAE,
EX OFFICINA CRATONIANA
ANNO M. D. XCI.

